

Αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας (1917-1922)

Οι Έλληνες της Διασποράς αναδείχθηκαν πρωτεργάτες στους αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης ποντιακής δημοκρατίας με βασικούς εκπροσώπους τους Κ. Κωνσταντινίδη από τη Μασσαλία, Β. Ιωαννίδη και Θ. Θεοφύλακτου από το Βατούμ, Ι. Πασσαλίδη από το Σοχούμ, Λ. Ιωαννίδη και Φ. Κτενίδη από το Κρασνοντάρ. Από τους Έλληνες του ιστορικού Πόντου ξεχωρίζουν οι δύο σεβάσμιες μορφές της Εκκλησίας, ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρύσανθος και ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός Καραβαγγέλης³⁸.

Vasilis Varsamopoulos

Παράδοση της Τραπεζούντας

1

Απρίλιος 1916

Παράδοση της Τραπεζούντας από τον Τούρκο Βαλή Μεχμέτ Τζεμάλ Αζμή μπέη στο μητροπολίτη Χρύσανθο

2

1916-1918

Δίχρονη προεδρία του Χρύσανθου - διάλειμμα δημοκρατίας και αρμονικής συμβίωσης χριστιανών και μουσουλμάνων

3

Φεβρουάριος 1918

Εγκατάλειψη της Τραπεζούντας από τον ρωσικό στρατό - η περιοχή ξαναπέρασε στην κατοχή των Νεοτούρκων

Φυγή των Ελλήνων προς τη Ρωσία

1

Διώξεις από Νεότουρκους

Χιλιάδες Έλληνες του ανατολικού Πόντου και του Καρς διώκονται

2

Φυγή προς Ρωσία

Οι Έλληνες παίρνουν το δρόμο της φυγής προς τη Ρωσία

3

Εμφύλιος πόλεμος

Η Ρωσία δοκιμάζεται από εμφύλιο πόλεμο

Α' Πανελλήνιο Συνέδριο στο Ταϊγάνιο

1 Ιούλιος 1917

Πραγματοποιείται το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο στο Ταϊγάνιο

2 Απόφαση για Κεντρικό Συμβούλιο

Αποφασίζεται η εκλογή Κεντρικού Συμβουλίου για τη δημιουργία ανεξάρτητου Ποντιακού Κράτους

3 Προσωρινή έδρα

Ως προσωρινή έδρα ορίζεται η πόλη Ροστόβ

Οργάνωση των Ποντίων της Διασποράς

Οι Πόντιοι της Διασποράς οργανώθηκαν για πρώτη φορά σε διάφορες πόλεις. Μερικές από τις κύριες πόλεις είναι:

- Αθήνα
- Θεσσαλονίκη
- Καβάλα
- Βόλος

Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ο ρόλος του Κ. Κωνσταντινίδη

Ενημέρωση συμμαχικών δυνάμεων

Με διαδοχικά υπομνήματα ενημέρωνε τις συμμαχικές δυνάμεις για την τραγική κατάσταση που επικρατούσε στον Πόντο

Χάρτης Ποντιακής Δημοκρατίας

Τύπωσε και κυκλοφόρησε χάρτη που όριζε τα σύνορα της προτεινόμενης ποντιακής δημοκρατίας

Ταχυδρομικό δελτίο

Τύπωσε το χάρτη σε σχήμα ταχυδρομικού δελτίου με κείμενο στα γαλλικά: «Πολίτες τον Πόντου ξεσηκωθείτε! Θυμίστε στα φιλελεύθερα έθνη τα ύψιστα δικαιώματα σας για τη ζωή και την ανεξαρτησία»

CARTE DE LA RÉPUBLIQUE DU PONT.

COTE DE LA MÉDITERRANÉE ORIENTALE

*Citoyens du Pont-Euxin, levez-vous !
Rappelez aux nations libérales vos droits suprêmes
à la Vie et à l'Indépendance.*

C. G. CONSTANTINIDÈS
(MARSEILLE)

Παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο στη Μασσαλία

Φεβρουάριος 1918

Πραγματοποιείται το
πρώτο παγκόσμιο Παν-
ποντιακό Συνέδριο στη
Μασσαλία

**Αίτημα
υποστήριξης**

Ζητείται επίσημα η
υποστήριξη της
Σοβιετικής Ένωσης

1

2

**Τηλεγράφημα
στον Τρότσκι**

Ο Κ. Κωνσταντινίδης
στέλνει τηλεγράφημα
στον Α. Τρότσκι

3

Η στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου

Αρχική υποστήριξη

Η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ήταν αρχικά σύμφωνη με τον αγώνα και τις εθνικές διεκδικήσεις των Ποντίων

Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι

Στο συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι, που άρχισε το Δεκέμβριο του 1918, ο Ελ. Βενιζέλος πιέστηκε από τις συμμαχικές δυνάμεις

Αλλαγή στάσης

Δεν συμπεριέλαβε τον Πόντο στο φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων και συμφώνησε να παραχωρηθεί η περιοχή στην υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία

Αντιδράσεις των Ελλήνων του Πόντου

1

Συνέδριο στο Μπακού

Οι Έλληνες του Πόντου διαμαρτύρονται έντονα για τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης

2

Συνέδριο στο Κρασνοντάρ

Συνεχίζονται οι διαμαρτυρίες των Ποντίων

3

Συνέδριο στο Βατούμ

Εκφράζεται η απογοήτευση για τη στάση του Βενιζέλου

4

Συνέδριο στη Μασσαλία

Οι Πόντιοι συνεχίζουν να διεκδικούν τα δικαιώματά τους

Προσπάθειες του μητροπολίτη Χρύσανθου

1

Επίσκεψη στον Βενιζέλο

Ο μητροπολίτης Χρύσανθος επισκέπτεται τον Ελ. Βενιζέλο τον Απρίλιο του 1919

2

Ενημέρωση για το Ποντιακό Ζήτημα

Ο Χρύσανθος ενημερώνει διεξοδικά τον Έλληνα πρωθυπουργό για το Ποντιακό Ζήτημα

3

Έγκριση συνέχισης προσπαθειών

Ο Βενιζέλος δίνει την έγκρισή του στο μητροπολίτη να συνεχίσει την προσπάθεια ενημέρωσης όλων των πολιτικών που έλαβαν μέρος στη Συνδιάσκεψη

Αντιδράσεις των συμμάχων

Κατανόηση από τους περισσότερους

Οι περισσότεροι από τους συμμάχους, με εξαίρεση τους Άγγλους αντιπροσώπους, είδαν με πολλή κατανόηση τα αιτήματα των Ελληνοποντίων

Πρόταση Χρύσανθου

Ο μητροπολίτης Χρύσανθος πρότεινε να γίνει ο Πόντος ανεξάρτητο κράτος υπό ελληνική εντολή

Απάντηση Ούιλσον

Ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. Ούιλσον απάντησε: «Είναι θαυμάσια όσα μου λέτε. Ο Πόντος πρέπει να γίνει ανεξάρτητος. Μίαν ψήφον έχω εις την Συνδιάσκεψιν, αλλά θα την διαθέσω υπέρ του λαού σας»

Προσπάθειες για συνομοσπονδία

Επίσκεψη στο Εριβάν

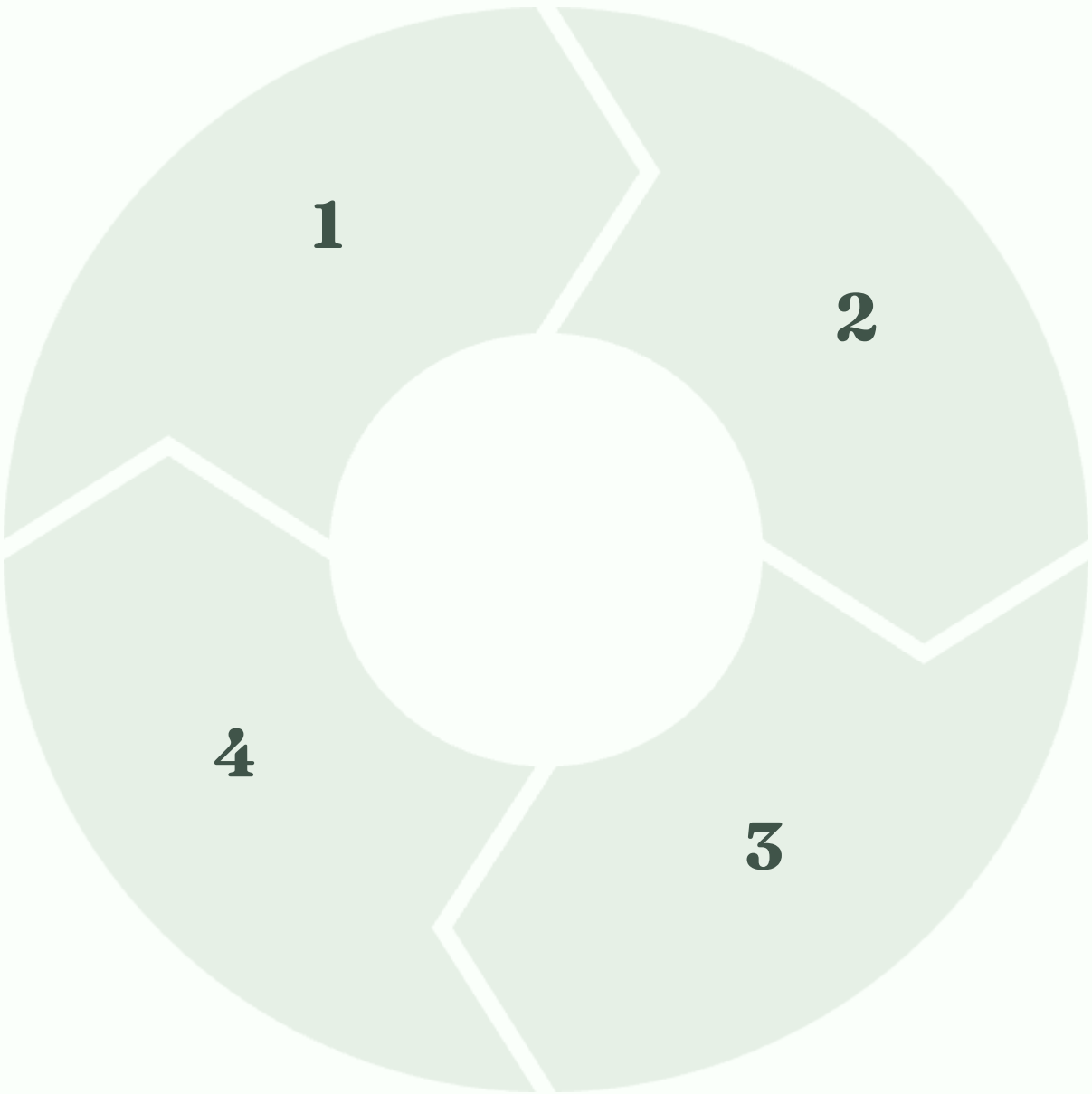
Ο Χρύσανθος επισκέπτεται το Εριβάν

Διαπραγματεύσεις με Αρμένιους

Διαπραγματεύεται με τους Αρμένιους

Διαπραγματεύσεις με μουσουλμάνους

Διαπραγματεύεται με τους μουσουλμάνους του Πόντου

Πρόταση συνομοσπονδίας

Προτείνει μια μορφή συνομοσπονδίας

Ωστόσο, η αμοιβαία καχυποψία έγινε αιτία να χαθεί πολύτιμος χρόνος, ο οποίος αποδείχθηκε μοιραίος, εξαιτίας των γρήγορων πολιτικών εξελίξεων.

Συνθήκη φιλίας Μπολσεβίκων-Κεμάλ

Υπογραφή συνθήκης

Το Μάρτιο του 1921
υπογράφεται συνθήκη φιλίας και
συνεργασίας ανάμεσα στους
Μπολσεβίκους και τον Κεμάλ

Ενίσχυση Κεμάλ

Η συνθήκη έδωσε στον
αδύναμο ως τότε Κεμάλ την
οικονομική, στρατιωτική και
ηθική δυνατότητα να συνεχίσει
τις επιχειρήσεις του κατά των
Ποντίων

Συνδιάσκεψη Λονδίνου

Ο Κεμάλ εμφανίζεται στη Συνδιάσκεψη του Λονδίνου με υπερβολικές
απαιτήσεις

Τελευταίες προσπάθειες των Ποντίων

1

10 Μαρτίου 1921

Ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός προτείνει στον υπουργό εξωτερικών Μπαλτατζή συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ

2

17 Αυγούστου 1921

Διοργανώνεται Συνέδριο στην Κωνσταντινούπολη με πρωτοβουλία του Γερμανού Καραβαγγέλη

3

4 Σεπτεμβρίου 1921

Διοργανώνεται Συνέδριο στην Αθήνα

4

Αρχές 1922

Τελευταία προσπάθεια ποντοαρμενικής συνεργασίας

Το τέλος του ονείρου της Ποντιακής Δημοκρατίας

1

Κατάρρευση μετώπου

Ο Κεμάλ πασάς, με την υποστήριξη των μπολσεβίκων, της Ιταλίας, της Γαλλίας και τη σιωπηρή σύμπραξη της Αγγλίας, αρχίζει την αντεπίθεση

2

Όνειρο που δεν πραγματοποιήθηκε

Η ποντιακή Δημοκρατία έμεινε ένα όνειρο

3

Καταδίκη πρωτεργατών

Η κεμαλική κυβέρνηση καταδικάζει σε θάνατο όλους τους πρωτεργάτες του αγώνα

Η εθνική συμφορά του ποντιακού ελληνισμού συνδέεται με τη γενικότερη τύχη του ελληνισμού της Μ. Ασίας.

Ένας Δεύτερος Ποντιακός Ελληνισμός στη Ρωσία

Την περίοδο της γενοκτονίας, ένας ακμαίος ποντιακός ελληνισμός ζούσε και μεγαλουργούσε στη Ρωσία. Αρχικά, πάνω από 500.000 Πόντιοι κατοικούσαν εκεί, αριθμός που αυξήθηκε μετά τις ομαδικές μετακινήσεις των καταδιωγμένων, φτάνοντας τους 750.000 το 1918.

Σήμερα, στην πρώην Σοβιετική Ένωση, υπολογίζεται ότι περισσότεροι από μισό εκατομμύριο Πόντιοι διατηρούν τις παραδόσεις τους, παρά τις όποιες παρεμβάσεις. Ωστόσο, στον ιστορικό Πόντο, η ιστορία και ο πολιτισμός των Ποντίων έληξαν τραγικά με την αναγκαστική ανταλλαγή πληθυσμών της Συνθήκης της Λωζάννης το 1923.

